

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 211/16

KLAGER: Advokat Eirik Espelid pva klient
ADRESSE:
PUBLIKASJON: Bergensavisen (BA)
PUBLISERINGSDATO: 19. og 21.08.2016
STOFFOMRÅDE: Krim/justis
SJANGER: Nyhetsartikler (nett og papir)
SØKERSTIKKORD: Forhåndsdom, omtale av kriminalsaker, identifisering, samtidig imøtegåelsesrett og tilsvaretsrett
REGISTRERT: 22.08.2016
BEHANDLET I PFU: 29.11.2106
BEHANDLINGSTID: 93 dager
KLAGEGRUPPE: Privatperson (advokatklage)
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Bergensavisen (BA) publiserte en artikkel på nett fredag 19. august 2016 med tittelen «Tidligere overgrepsoffer: – Han ødela meg. Det er ufattelig trist med en ny sak», og ingressen:

«En av de tre personene som er siktet for seksuelle overgrep mot barn er tidligere dømt for det samme. Offeret forteller at hun har slitt svært mye i ettertid.»

Artikkelen startet slik:

«Fredag kom det frem at tre personer i Bergen er siktet for seksuelle overgrep mot tre barn. Siktelsen gjelder seksuelle overgrep mot tre søsken under ti år. Det er to familiefedre og en kvinne som er siktet.

Bakgrunn: [Tre personer siktet for seksuelle overgrep mot tre barn](#)

De er i 20- til 40-årene.»

Videre stod det:

«En av de siktede mennene ble i 2010 dømt for overgrep på en 15 år gammel jente. – Jeg har slitt veldig mye psykisk. Han ødela meg. I dag klarer jeg ikke å jobbe på

grunn av dette, sier kvinnen, som var offeret i saken fra 2010.»

[...]

«Hun forteller at politiet har vært i kontakt med henne angående den nye saken, for å forhøre seg om hva som skjedde i 2009. Overgrepet mot henne skal ha skjedd mens hun satt barnevakt for den nå siktede mannens barn.

[...] - Når han har gjort det én gang, så kan han gjøre det igjen. Det er veldig, veldig trist at han ikke lærte noe av den forrige saken, sier kvinnen.»

«Ifølge dommen fra Nordhordland tingrett ble mannen dømt til åtte måneders fengsel.»

I papiravisen **lørdag 20. august** ble artikkelen publisert som en underartikkel til et større hovedartikkel om selve varetektsfengslingen som hadde funnet sted dagen før, fredag.

I hovedartikkelen stod det følgende i ingressen

«En av de siktede mennene er tidligere dømt for seksuelt overgrep. Den andre er barnas far.»

Det ble i hovedartikkelen også opplyst at advokat Eirik Espelid nå var forsvarer for mannen som for seks år siden ble dømt for overgrep på en jente (15). Han var intervjuet i artikkelen, og utalte dette: «- Min klien tar siktelsen svært tungt. Han hevder seg uskyldig, og begjærer seg løslatt, sier Espelid».

Søndag 21. august 2016 ble det publisert en ny artikkel om denne saken på nett.

Tittelen var: «Offer om overgrepssiktet: - Visste han ville voldta igjen» og ingressen:

«Mye av dette kunne ha vært hindret om jeg hadde blitt hørt den gangen, sier hun om en av de tre siktede i den nye overgrepssaken i Bergen.»

I artikkelen stod det:

«Fredag ble det kjent at [tre personer er siktet for seksuelle overgrep mot barn - tre søsken på under 10 år](#) i en bydel i Bergen. [En av de tre ble i 2010 dømt for overgrep mot en 15 år gammel jente.](#)

«- Da politiet tok kontakt med meg i forbindelse med de nye saken knakk jeg totalt sammen. Dette er ufattelig trist, og det siste jeg ville skulle skje. Tankene om hva som skjedde med meg kom opp igjen med en gang, sier det tidligere overgrepsofferet til BA.

Under mellomtittelen «Barnevakt for de samme barna» stod det:

«Den nå 22 år gamle kvinnen var barnevakt for tre barn i samme huset som den nå siktede mannen befant seg i, da overgrepet skjedde. Mannen var gjest i huset, sammen med sine to barn. - Jeg kjente ham ikke. Det var moren til ungene jeg passet som hadde plassert ham der, forteller hun. Ungene hun satt barnevakt for er de samme søsknene som skal ha blitt misbrukt i saken som nå har dukket opp.

- Det er vondt å tenke på at de ungene er så hardt rammet. Grunnen til at jeg anmeldte han i utgangspunktet var jo fordi jeg ville hindre at dette skjedde med andre, sier 22-åringen.»

Under mellomtittelen «**Kritisk til straff og oppfølging**» stod det:

«De tre siktede er barnas far, hans kjæreste og den tidligere overgrepssdomte mannen. De er siktet for overtredelse av paragraf 195, bokstav C, som innebærer seksuell omgang med barn under ti år, og det er snakk om gjentatte overgrep. Strafferammen for disse forbrytelsene er 21 års fengsel. Mannen som nå igjen er siktet ble i 2010 dømt til åtte måneders fengsel, og måtte betale 40.000 kroner for handlingene begått mot den da 15 år gamle jenten. Han ble samtidig frifunnet for to tilfeller av seksuelt overgrep mot sin ekskone. - Han fikk veldig liten straff for det han gjorde. Han burde sittet inne mye lengre. Jeg visste at han kom til å gjøre det igjen, når han gjorde det en gang. Er man en person som tenner på barn, er man permanent psykisk skadet, mener 22-åringen.»

Under mellomtittelen «**Rømte Hordaland**» stod det:

«Hun har forklart til politiet som etterforsker den nye saken om hva som skjedde da hun ble voldtatt i 2009 og hvilket forhold hun hadde til barna som nå skal være misbrukt. Kvinnen er klar til å vitne om nødvendig. - Jeg håper at de klarer å sette en stopper for den fyren nå.»

Likelydende artikkel ble publisert i den elektronisk søndagsutgaven av avisen, publisert 21. august 2016.

KLAGEN:

Klager er advokat Eirik Espelid. Han klager på vegne av sin klient, en av de siktede mennene, også den samme mannen som omtales som mannen dømt for seksuelt overgrep i 2010.

Klager skriver innledningsvis: «Retten fastsatte at fengslingsmøtet skulle gå for lukkede dører med referatforbud og at det var forbud mot offentlig gjengivelse av kjennelsen.»

Videre: «BA har i løpet av helgen intervjuet fornærmede i en rettskraftig straffesak der min klient ble dømt i 2010. Fornærmede i den saken var 15 år og 4 måneder på gjerningstidspunktet. Hun er i dag 22 år.»

Det vises til to artikler fra 19 og 21. august, og den siste artikkelen refereres i klagen.

Klager skriver: «Vedkommende som er intervjuet er åpenbart en person som vil være et vitne i herværende straffesak. Hun står også i en relasjon til min klient som at han er domfelt for overgrep mot henne. Hun uttaler selv at hun knakk sammen nå, da politiet tok kontakt. Hun er åpenbart i en sårbar situasjon selv. Å slippe henne til på et så tidlig stadium i saken, når BA vet at retten har vurdert det slik at det skal være referatforbud etc, så er det meget uheldig, og egnet til å kunne påvirke både opinion, potensielle meddommere og andre vitner i saken. Det fører til en betydelig risiko for forhåndsdomming av min klient, for et forhold

denne fornærmede ikke er vitne til (ikke selv sett), men som det av reportasjene fremstår som at hun er overbevist om at han har begått.»

«Min klient har ingen mulig tilsvaremulighet [samtidig imøtegåelsesrett; sekr.anm.] og er ikke gitt anledning til det.»

«Intervjuobjektet konkluderer med at siden han er dømt for et overgrep mot henne så er han også skyldig i grove overgrep mot barn som er vesentlig yngre enn henne. BA nyanserer overhode ikke ut fra at det ikke foreligger noen rettskraftig dom etc. Her burde BA vært sitt ansvar bevisst i gjengivelsen av henne.»

«BA har også gjengitt at min klient voldtok henne i 2009, mens han ikke er dømt for voldtekt men for seksuell omgang med barn under 16 år (daværende strl § 196,1 og strl § 200, 1). En voldtektsdom ville gitt en mye strengere straff enn 8 måneder (minimumsstraffen var i 2010 2 år fengsel for voldtekt). Så her henger BA min klient ut som voldtektstmann, når han vitterlig ikke er domfelt for dette. Dette er graverende, og vil bidra til den forhåndsdømming og stigmatisering jeg nevner over.»

Klager viser til følgende VVP-punkter: 4.5 (forhåndsdøm), 4.6 (omtale av kriminalsaker), 4.7 (identifisering) 4.14 (samtidig imøtegåelse) og 4.15 (tilsvarerett).

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

Bergensavisen påpeker at klager har innklaget begge artiklene, men at han knytter sine anførsler kun til den siste, og BA skriver derfor: «Vi vil gjerne at Espelid forklarer nærmere hva han mener er brudd i denne [første] artikkelen.»

Om bakgrunnen for begge artiklene skriver avisen at det fredag 19. august ble kjent at tre personer ble siktet for seksuelle overgrep mot tre barn under ti år. Saken hadde tidligere vært etterforsket og henlagt, men nye bevis gjorde at saken ble åpnet på ny. Alle de tre siktede ble varetektsfengslet denne fredagen. Avisen opplyser videre at det ble kjent at en av de tre siktede (innklager) fra før er domfelt for seksuell omgang med barn under 16 år. Overgrepet fant sted i 2009 og dommen falt i 2010.

BA: «De to innlagde artiklene bygger på intervjuer med offeret i denne saken. Å kaste lys over tidligere forhold er helt naturlig i saker av dette omfanget. Saken som nå etterforskes er en av de største overgrepssakene i vårt nærrområde.»

Advokaten (klager) ble kontaktet av BA fredag i forbindelse med fengslingsmøtet, og klager var slik sett i kontakt med redaksjonen før publiseringene av de to artiklene.

I etterkant har ikke avisen hørt noe, før denne klagen til PFU. Når BA fikk kopi av PFU-klagen, tok redaktøren straks kontakt med klager (advokaten). Det opplyses: «Espelid ønsket at det ble presisert i nettartikkelen publisert søndag, at hans klient ikke var dømt for voldtekt

og at kvinnen som var intervjuet ikke var direkte involvert i den nye overgrepssaken. Etter en helhetlig vurdering ble dette ønsket etterkommet – nettsaken ble utstyrt med en presisering. Klager fikk tilbud om en lignende presisering i papiravisen, noe advokaten ikke ønsket.»

Videre opplyses at BA forsøkte å få til en minnelig ordning, men at Espelid var helt klar på at det eneste som ville føre frem til en minnelig løsning var en beklagelse fra redaksjonen. BA opplyser: «Det eneste vi så som kunne beklages, under betydelig tvil, var at redaksjonen ikke kontaktet advokaten før den siste av de to innklagede (publisert søndag) ble publisert. [...] BA tilbød seg å publisere følgende:

«BA beklager. 21. august publiserte BA artikkelen «Offer om overgrepssiktet: – Visste han ville voldta igjen», i forbindelse med en overgrepssak som er under etterforskning ved Hordaland Politidistrikt. BA presiserer at den siktede som er omtalt i saken, ikke ble dømt for voldtekt i 2010 men for seksuell omgang med barn under 16 år. BA presiserer også at kvinnen, fornærmede som er intervjuet i denne artikkelen, ikke er involvert som fornærmet i den nye saken. Hun har derfor ikke kjennskap til det som er faktum i denne etterforskningen. Før artikkelen ble publisert skulle BA ha kontaktet den siktede mannens advokat for samtidig imøtegåelse. BA beklager at det ikke skjedde.» Det opplyses imidlertid at utkastet ble avvist av advokat Espelid.

Om de påklagede bruddene på Vær Varsom-plakaten, skriver Bergensavisen først om VVP punkt 4.5 (forhåndsdom): «Vi mener det ikke foreligger brudd på dette punktet. Kvinnen som intervjues ble utsatt for overgrep av denne mannen, noe han er domfelt for. Hennes opplevelse av sin sak og reaksjonen på den nye saken er av interesse for offentligheten. Vi kan ikke se at omtalen av tidligere dommer er kritikkverdig, snarere er det nødvendig for å kunne belyse en sak. Vi stiller oss også uforstående til at vi skal ha sluppet kvinnen til «på et så tidlig stadium» i saken. Dersom dette er kritikkverdig vil norske redaksjoner være hindret fra å drive viktig og nødvendig kriminaljournalistikk. Dommen som omtales er vel kjent for retten og påtalemyndigheten. Kvinnen tilkjenner naturlig nok i reportasjen sine subjektive meninger om siktede, basert på sine tidligere erfaringer. De samme erfaringene ble grundig redegjort for i dommen mot siktede.»

Den påklagede artikkelen omtaler ikke eksplisitt at kvinnen ikke var innblandet i saken som nå er under opprulling, men det er heller ingen ting i teksten som antyder at hun skulle være det, skriver BA, og fortsetter: «Da BA likevel valgte å presisere dette på adv. Espelids anmodning, var det for ytterligere å understreke det vi mente var selvsagt ut fra saken.»

Videre viser BA til at klager mener at bruken av begrepet «voldtekt» også skulle være i strid med VVP 4.5. BA skriver «Med juridisk korrekthet anføres det at klienten ikke ble dømt for voldtekt, men seksuell omgang med barn under 16 år (daværende strl § 196,1 og strl § 200, 1). Det må bemerkes at straffeloven siden har blitt endret, i betydelig skjerpene retning. Å bruke begrepet voldtekt i denne saken mener vi er trygt innenfor de faktiske forhold – og det må vektlegges at dette var fornærmede sine egne ord. Alle parter er fullstendig anonymisert. Det er ikke spor av identitetsmarkører i noen av tekstene.»

Videre, til VVP punkt 4.6, ta hensyn til hvordan omtale av kriminalsaker kan virke på ofre og pårørende, skriver BA: «Vi kan ikke se å ha brutt VVP på dette punktet. Hensynet til ofre og pårørende ble vurdert, men i denne saken er det et tidligere offer som selv valgte å stå frem med sin historie. Vedkommende har også delt dette via sosiale medier. Pårørende til siktede sine interesser, som er dømt for overgrep i en tidligere sak, er hensyntatt ved at alle identitetsmarkører (bosted, distrikt osv) ikke er medtatt i saken.»

Om VVP punkt 4.7, identifisering, skrives det: «BA har ikke publisert noen identifiserende opplysninger. Vi har bestrebet oss på å skjerme opplysninger som kan gi hint om bosted, alder osv. [...] Det har heller aldri vært aktuelt å navngi vedkommende.»

Når det gjelder påstander om brudd på VVP punkt 4.14, den samtidige imøtegåelsen, skriver BA innledningsvis: «Redaksjonen var i kontakt med innklagedes advokat fredag 19. august. Han ble sitert på følgende: «- Min klient tar siktelsen svært tungt. Han hevder seg uskyldig, og begjærer seg løslatt.» Vedkommende var på tidspunktet saken ble skrevet og publisert i politiets varetakt og derfor ikke tilgjengelig for selv svare for seg. Espelid var ikke siktedes advokat i straffesaken hvor han ble dømt for overgrep. Slik redaksjonen oppfattet det, ville han ikke kommentere saken ytterligere annet enn det korte sitatet om siktedes status gjengitt over. Det var derfor ikke naturlig for reporter å kontakte Espelid på nytt for ytterligere kommentarer som omhandlet en tidligere sak.»

Deretter skriver avisen: «Men i ettertid: BA kunne likevel, og med fordel, ha insistert på en kommentar og referert innholdet i saken for advokaten lørdag. Når vi likevel mener dette ikke er et brudd på VVP, er det med grunnlag i at retten til samtidig imøtegåelse gjelder «faktiske opplysninger.» De faktiske opplysningene i denne saken gjelder en rettskraftig dom, for et forhold nært beslektet med det forhold som adv. Espelids klient nå er siktet for. Etter en helhetsvurdering vurderte BA det slik at vi kunne beklage at vi ikke kontaktet adv. Espelid forut for publisering, som et ledd i en minnelig løsning for å få saken ut av verden. Det bør følgelig ikke bli vektlagt når saken skal behandles.»

Og til VVP punkt 4.15 skriver avisen: «Adv. Espelid kontaktet aldri redaksjonen for å kreve noe tilsvarende og dette er heller ikke nektet ham. Hadde han kontaktet redaksjonen ville vi vurdert dette. Det skal også bemerkes at redaksjonen, på Espelids oppfordring, men etter en selvstendig vurdering, inntok en presisering som nevnt over. På bakgrunn av overnevnte kan vi ikke se at det foreligger brudd på god presseskikk i noen av de to artiklene som er innklaget.»

Klageren hadde ikke noe mer å tilføye, men opprettholder klagen.